

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accommodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam
abunde suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria 2. post Dom. 1. Aduentus. In hac tractatur, quid sit ipsa mors,
variisq[ue]; rebus, vt aspidi, latroni, furi, tortori, & duci castrensi
comparatur, mundus autem prato fiorido, & syluæ similis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56226](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56226)

FERIA SECUNDA POST
DOMINICAM I. AD-
VENTVS.

QVID SIT MORS.

Partitio.

- I. Quid mors sit horrida.
- II. De eius quidditate.
- III. Proprietate.
- IV. Effectibus.
- V. Quod mortis conditor non sit Deus.

Memorare nouissima tua, & presertim quid
ipsa mors sit, & in aeternum non peccabis,
Eccles. 7.

FIGURA.

DANIEL Propheta cum Suis, quæ toto-
tius Persiæ metropolis est, ageret, pro-
digiosum quendam arietem, duobus instru-
ctum cornibus, ac per quatuor mundi pla-
gas cursitantem, & omnibus quæ in orbe e-
rant animalibus insultantem vidit. In petul-
co hoc arietem mortis mihi imaginem videor
intueri, quæ duobus minitans cornibus, fato
inquam violento & naturali, toti omnino
orbi imperans, insultans ac dominans, om-
nes quos in mando reperit homines, ani-
malia inquam rationalia, ad terram deiicit
& prostermit. O monstrum horrendum, in-
forme, ingens! ô perniciose & sternax aries!
ô bellua rabie ac furore percita! Hanc vobis
hodierna die pluribus describere ac natiuis
coloribus depingere decreui. Sed prius san-
ctissimi Spiritus opem, idque gloriose vir-
ginis intercessione, imploremus, quam ob-
resu Gabrielis eam Paranymphe verbis sala-
remus.

AVE MARIA.

Peripateticorum Princeps Aristoteles,
eum mortem describeret, deque eius vio-
lencia loqueretur, nam omnium terribilium
terribilissimum & teterrimum, appellare

non dubitauit. Et non sine ratione, tristi-
hoc & ferali schemate horrendam, ac sæ-
uam hanc Parcæ produxit, sicut enim ni-
hil vita est carius aut iucundius, ita quo-
que nihil morte terrius aut horribilius. Et
fane si ea fugere solemus quæ noxia sunt,
mortem imprimis, quæ noxia est vt quæ ma-
xime, fugere & abhorreere par est, cum
illa parentes, amicos, bona, facultates, vi-
tam denique ipsam violenter auferat, & in-
uitis quodammodo extorqueat. Tanta
quoque eiusdem feritas est ac truculentia, vt
vniuersa eam natura rerum perhorrescat, ac
nullum etiam, vel exiguum, reperiatur ani-
malculum, quod non occulto Dei naturæ-
que instinctu mortem horreat, & omni se-
ratione aduersus hanc bellatricem tucatur,
omnia nimirum naturæ arma adhi-
bendo, vt vitam ab iniuria ac periculo pro-
pulsent.

Brasidas Lacedæmoniorum dux, referen- *In Apophor.*
te Charonensi Plutarcho, quodam tempo-
re carycas comedens, murem inter easdem
reperit, qui cum digitem eius præmordis-
set, fugit: Brasidas autem ad suos conuer-
sus dicere cœpit, Ecce, quid non faciat mor-
tis timor, videre, vt etiam pusillis animal-
culis stimulum & audaciam suggerat,
vt se etiam aduersus homines defendant.
Vt paucis concludere merito possim, mor-
te nihil esse horribilius, terribilius aut for-
midabilius, eamque monstrum quoddam
informe esse, ac crudelem animarum carni-
ficem.

Ipsa namque est tartarea illa Proserpina,
quæ ferales illas sorores, vitæ humanæ pensa-
trahentes, semper occupatas habet, at nun-
quam vacare sinit. Ipsa est barbara illa ac sæ-
ua lææna, quæ à tot iam retro annis & sæcu-
lis, per huius mundi agros discurrens, sine
vlla misericordia aut clementia, quicquid
vitam nactum est, occidit, interimit, truci-
dat. Ipsa est crudelis illa megera, veterana
illa ac versuta venefica, quæ iam à quinque
annorum millibus, sine omni vita viuit, si-
ne regno dominatur, mille latrocinii, ho-
micidii, incendiis & parricidiis nobilis.
Est denique fera illa ac pestilens bellua,
quæ statim vt in orbem terrarum ingressa
est.

est, eundem tabo & contagio miserum in modum infecit ac perdidit. Ita namque locutus est Paulus: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit.*

Basiliscus vt Phisici, & S. Bernardus sermone in Psalmum, *Qui habitat in adiutorio*, tradunt, serpentis quoddam genus est adeo virulentum & pestilens, vt solo etiam intuitu infuentes enecet, ac mori cogat. Huius naturam ipsa imitatur mors, quæ etiam longe venenosior est: nam statim vt infelici peccati aluo egressa est, infelicem & incautum Adamum pestifero sui intuitu infecit ac mori coegit, ictuque quodam inexpectato omnem eius posteritatem in paradiso terrestri vulneravit. An non creditis? sed scriptum est, *In quo omnes peccauerunt.* O venenum, ô luem, ô stragem! in hodiernum vsque diem vulneris illius cicatrices ac notas gestamus.

Mendaciorum concinnatores Poetæ, Pandoram quandam finxerunt, quæ miseris & calamitatibus, quas quotidie nimis, heu! frequenter experimur, ianuam referarit, ac mille ærumnarum, malorum morborumque plaustra in orbem inuexerit. Hoc quidem fabulosum & commentitium, certum tamen & indubitatum est, mortem, peccato genitam, veram quandam pandoram esse, quæ quoddam malorum diluuium & iliadem in hunc mundum inuexit, interque homines, & rabiem, passionem, cædem, ignem ac ferrum, infelici, proh! femine seminavit: Ad hæc priora adiungo, ipsam, veterem illam Amazona & efferam bellatricem esse, quæ tot præliis interfuerit, tot expeditiones confecerit, quæque semper victrix euaserit. Quod pluribus iam demonstabo.

Gen. 7. Diluuij tempore licet inuistrata quadam magnitudine & colosse statura viri hinc inde orbem incolerent, vniuersum nihilominus orbem expugnare ac pessundare non dubitauit. Et de facto quadraginta dierum spacio tanta eundem vehementia aggressa est, vt ipsum & vniuersos ipsius incolas à maximo vsque ad minimum, sine

ullo pietatis intuitu, octo tantum animabus arcæ præsidio seruatis, internecone deleuerit.

Multis deinde post annis nauale quoddam prælium adornans, Ægyptiorum copias tanto furore inuasit, vt omnes vna cum Rege Pharaone, rubro mari, veluti naufragi, submersi miserime interierint, vt qui eladis nuntius foret, nullus ereptus sit. Vt interim hic taceam, quod multis ante annis integram prouinciã & quinque florentissimas ciuitates primo impetu expugnat, inque cineres redegerit, omnibus incendio, præter Lorb cum suis ab Angelo eductum, consumptis. Vultis plura? Videte quæso, vt illa furis & minis accincta, Davidis regnum stricto ferro ingrediatur, vt vnico momento septuaginta hominum millia peste & contagione exstinguat. Inde mecum in Sennacherib regis Assyriorum castra properate, atque ibi videbitis, vt nocte vna centum octoginta quinque bellatorum millia ad eum mittat.

An non hæc terribiles quædam victorie sunt? annon ipsa furibunda & truculenta bellatrix? Modo quidem non nisi velitatur, ac leuia quædam prælia conferit, quamuis semper victrix abscedat, sed in mundi finem tam cruentum mouebit prælium, vt omnia sit eterfura & vnico momento destrutura: nam quis est homo qui viuet, & non videbit mortem? O crudelitatem & tyrannidem inauditam! quam horrenda ipsa mors est! tanta namque eius immanitas & rabies, vrsapiens dicere non sit veritus, vnicam eius recordationem sufficere, ad homines à peccatis retrahendos, *Recordare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* Quæ verba vt melius & accuratius vobis exponam, quid ipsa mors sit, pluribus demonstabo, ac deinde quænam eius potentia & robur. Vestris materia hæc digna futura est auribus, modo benignas mihi eas accommodetis.

Principio igitur, ipsa mors, vt ad viuam eam delineem, ac suis coloribus depingam, vitæ est inimica & penitus contraria, mera quædam priuatio, merum nihil, & chimera quædam mentis imaginatione concepta.

Sapient. 2.

Est furia quædam infernalis, crudelis, immittis, variis venenis imbuta, a primo ortus sui tempore sanguini & stragiflueta. Est fatanæ filia, sed per eius inuidiam concepta: nam *inuidia diaboli mors intravit in mundum*. Infelix profecta filia, multis infelicitatibus ac malis stipata, doloribus, & ærumnis instructa, morbis accincta, ac nonnisi cladem & perniciem spirans, est crudelis illa carnifex, quæ statim vt infelix ac funesta illa sententia aduersus primum præuaricatorem in paradiso lata est, nunquam non cruces erexit ad illaqueandum, nunquam non rotas compegit, ad crurifragium, semper arma cudit ad occidendum, semper & vbique theatra construxit ad fontes & infontes capite truncandos; numquam denique non varia supplicia excogitauit, ac tormenta adinuenit, ad miseros mortales torquendos & cruciandos.

Mors quoque est crudelis illa grando & communis mundi calamitas, quæ ægros ciularu, domos luctu, cœmiteria complect ossibus, & cineribus, quæ colonis rura, vrbes ciuibus viduat vt dicere liceat, *nunc cinis est vbi Troia fuit*. Est etiam inhumana illa & barbara bellatrix, pacis inimica, quæ inimicitias causatur, & lites fouet, quæ diuortia seminat, quæ sacra illa connubia, quibus anima corpori sociata est, violat ac dissoluit; vinculum illud indissolubile violenter abrupens, corpus quidem hic in terra retinens, in altero vero mundo animam innumeris periculis exponens.

Adhæc, vt melius philosophemur, mors est inexorabilis & implacabilis illa Parca, quæ postquam variis nos in lecto doloris infirmitatibus afflixit, & tantum non confecit lento nos quodammodo igne excoquens, tandem penitus enecat ac miserum in modum suffocat, nudos denique in altero sistit mundo.

Eccl. 3.

Docuit me hoc Ecclesiasticus, *sicut egressus est nudus de vtero matris sue, sic reuertetur, nil auferet secum de labore suo*. Et expostulationem hanc tandem concludens ait, *Miserabile prorsus infirmitas, quomodo venit, sic reuertetur*. Miserandi huius casus acerbiorem

Tom. 4. Bess. Aduent.

nimum quantum etiam deplorauit Iob, dicens, *Nudus egressus sum de vtero matris mee, Iob. 1. & nudus reuertar illuc*.

Nondum intellexistis, Auditores, quid III. ipsa mors sit? dicam apertius, ipsa est nobilis illa prædatrix quæ nos despoliat, denudat, ac facultates nostras deprædatur, quæ postquam mille nobis plagas, & quidem lethales inflixit, ferali tandem capulo nos includit.

Et sane est famosa illa prædatrix quæ præter aurum, vitam quoque mortalibus eripit, ac nudos omnino mediis in calamitatibus destituit, quod ex Amos Propheta hausimus, dum ait, *Nudus fugiet illa die*, id est, lugubri illa ac tragica die miserum hocce corpus nudum omnino fugam capeffet. Michæas vero funestum hunc casum animo voluens, huic se prædatrici in prædam feruari, ab eaque despoliandum ingemiscit, *Vadam spoliatus & nudus*, quasi diceret, *Mich. 2. Quid? tantane tua futura est feritas & truculentia, ô prædatrix, vt me despolies, ac nudum demittas? adeone crudelis & effera existes, me vt instar militis exarmati in alterius mundi regionem audeas inopem remittere? sed desine lamentari, Michæa, & audi, vt lenitentia tua accedat & Iob, Diues Iob. 27. cum dormierit nil secum auferet: bene dicit nihil, quia nec aurum, nec argentum, non gemmas, non diuitias, sed nihil penitus: non robur, non venustatem, non honores, non dignitates, nec quidquam omnino præter vilem panniculum.*

Hic, hic repetendum est, quod olim miser ille ac nudus Iob ærumnis exsaturatus se- Iob. 16. pius repetebat, *Ego ille quondam opulentus, repente contritus sum, tenui cervicem meam; confregit me, posuit me sibi quasi in signum*. Vnica scilicet mors hanc mihi calamitatem superinduxit, vita simul, deliciis me priuauit, meque vnum sibi videretur delegisse, in quem omnia furoris sui iacula detorqueret. O crudelitatem, ô tyrannidem, ô prædas! At nondum hic finis.

Mors, vt ad viuum magis adhuc exprimat, est voluptatum omnium finis, de-

C

licia-

3. Phyl. 1.

liciarum terminus, ac mundi valedictio: mors est geminorum illorum, animæ videlicet & corporis, a se inuicem separatio, est microcosmi huius ruina, naturæ euersio, carnis huius tenellæ corruptio ac destructio.

Dixit quidem olim Aristoteles, materiam omnium corruptionis esse principium, ac si hoc ipsum de morte dixisset, melius profecto mea quidem opinione, veritatis scopum attigisset, ipsa namque velut quidam fons est & origo omnium corruptionis naturalis, quid enim est in mundo quod illa non destruat, corrumpat, ac denique euertat? Ipsa est quæ membra mori, vi sensitiua sensus, capillis caput, calore vegetatiuo hepar, calore vulgum, ac linguam loquendi facultate priuat: Vnde de se apud poetam gloriatur.

Priuanique manus sceptris, diademate crines,

Os verbis, & luce oculos, membra omnia motu.

Ipsa est, per quam & propter quam omnes dignitates, & beneficia opulenta finem accipiunt, in qua diuitiæ atque adeo quidquid possidemus terminatur, in qua denique vita esse desinit. Mors adhæc, ò iudices qui iudicatis orbem, est omnium controuersiarum finis, omnium causarum vltimum, ipsa est duorum illorum decretorum, quæ vere sanguinea sunt, & amara, aduersus Adami posteritatem latorum, & in Genesim, velut in registrum relatorum, executio: quorum primum est, *In quocumque die comederis, morte morieris*, alterum vero, *Puluis es & in puluere reuerteris*. Executio, inquam, cui nullus omnino refragari queat, decreta, in quibus nulla erroris commissi fiat mentio, & in quibus iuridice agere non liceat.

Gen. 2.

Gen. 3.

Ipsa est, ò Iureconsulti, vltimum litium tribunal, quæ disceptationibus vestris silentium imponet, in qua vos certum est causa casuros, ita vt ne hiscere quidem contra ausuri sitis, & debitum naturaliter vobis annexum persolaturi. Ipsa est, ò causidici, forensesque rabulæ, praxicos vestræ euersio, omnium vitilitationum vestrarum terminus,

vbi nimirum caudidico non erit opus, sed suas quisque partes agere, ac tueri debet. Ipsa est, ò mercatores, omnium mercium proscriptio, omnium officinarum direptio ac præda; ipsa est honorum cessio, ac mera diuitiarum vorago & naufragium. Ipsa est venustatis vestræ, ò mulieres, defloratio, vanitatum & ineptiarum deprædatio, omnis mundi ablegatio, arque vniuersæ stultitiæ dementiaeque conclusio.

Præterea, ò anima mea, ipsum mori, est palatiis, ac superbis & insanis structuris valedicere; diuitias ac facultates omnes deferere; liberos carissimos & incundissimos relinquere, delicias voluptatibusque spoliari, societariis ac contuberniis sodalium, etiam maxime necessariorum, in æternum priuari.

Hinc ad Heliodorum Hieronymus, *O Psal. 48. mors qua fratres viduisti & amore sociatos crudelis ac dura dissociasti* Pergamus, morietiam, cogites anima, est se ad iacendum sub duro saxo componere, idque in æternum, & perpetuo, nam *sepulchra eorum in æternum*. Morietiam, est ex hoc mundo, sine vlla amplius huc redeundi spe dilcedere. Dicitur enim, *Spiritus vultus & non rediens*, est vermicibus epulum parare, bufonibus mensam instruere, ac nostra hac carne tetros pascere serpentes.

Mori adhæc, est in longinquam regionem secedere, incognita adire loca, loca, inquam, quæ nunquam prius anima adiit, adeo vti gnores; apud quos ei sit diuertendum, vtrum apud superos, an apud inferos ei manendum. Hinc animam suam alloquens Bernardus, ingemiscit, *O anima mea, quis erit ille paucum dimissis omnibus sola ingredieris ignotam tibi penitus regionem, vbi occurrentia cateruam terribilissimam videris?* An non egregiæ vobis & luculentæ rei adeo deformis descriptiones videntur? luculentiores adhuc, magisque eius naturam exprimentes, depromam.

Pictores, vt sacrilegam & veteranam hanc veneticam suis depingerent coloribus

Mors vta pictoribus depingatur.

bus, non melius sese illam effingere posse putabant, quam si eam anatomice spectandam proponerent, & in forma sceleti, & cadaveris alicuius exsucco & exanguis, vudique difformati, auribus & naribus truncati, cui lumen ademptum, falce denique armati, eam efformarent. Ad viuum hæc delineatio est, & quæ eiusdem naturam & agendi rationem exprimat quam perfectissime. Nuda quidem est, vt doceat, nudis nobis hinc esse discedendum, vt quales nos vita exceperit, tales quoque mors hinc auferat. Naribus trunca est, forsitan vt exoricos & peregrinos se odores, ac Sabæos suffitus contemnere ostendat. Sed cur casta est in lumine? Tria à Poëtis cæca describuntur: Amor nimum, Mors & Iustitia. Amor quidem, quod omnes promiscue sine vilo intuitu feriat. Iustitia, quod omnes sine respectu, aut personarum acceptione diiudicet; Mors vero, quod omnia sine intuitu perfringat, & obuia quæque demerat: eodem nempe pede pauperum pulsat tabernas Regumque turres, ac superba Principum palatia, vnde versiculus ille triuialis:

*Est commune mori, mors nulli parcit honori,
Dives & fortis veniunt ad funera mortis.*

Cur denique caret auribus? vt surdam se doceat & inexorabilem, immitem: quæ sine vlla pietate quoslibet interimat, sine vlla exceptione trucidet, denique quæ crudelis sit & truculenta, vtpote quæ clamoribus non flectatur, lachrymis non moueatur, & ad preces nostras velut rupes obsurdescat.

Atque hinc factum puto, cur nulli vquam populi, licet idololatria excæcati, mortem vt deam colerint, aut aliqua ei libamina vel sacrificia obtulerint: quamuis aliqui eo dementiae venerint, vt etiam rebus insensibilibus, vt Soli, Lunæ & Stellis, imo & brutis animalibus, & iis etiam vilibus, diuinos honores attribuerint, sacrificia, sacerdotes ac festa instituerint, sciebant nimirum eam esse inexorabilem, nec centenis etiã hecatombis placabilem. Hinc à Pericle Atheniensium duce & oratore *Atrophos inexorabilis* appellata est, & à Poëta-

ram principe Virgilio, *inexorabile fatum*. Neque enim precibus flectitur, nec mortaliū vora exaudit:

*Nec, si precantis quo quot eunt dies,
Amice places illacrymabilem
Plutona tauris.*

Vnde, quod de tyranno quodam Babylo-
nio apud Prophetam legimus: *Non flectetur, Hic. 13.
neque parcat, neque miserebitur.* quid obstat, cur non de morte, quæ plena feritatis est ac truculentæ, quæ nullis vel lachrymis vel precibus expugnari potest, dici queat; quamobrem non inscite auribus trunca describitur.

Aspis ne voce incantantis ac psylli mors aueatur, cauda alteram aurium obturare consuevit, & alteram deinde terræ affigere. Mors profecto viperæ non vsque adeo ab similibus est, sed venenosa est, ac tanta malitia tumens, vt, ne clamoribus euinci, aut lachrymis flecti posset, auribus carere voluerit. Huc nimirum respexit regius Vates, cum ait: *Furor illi secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surda, & obturantis aures suas, quæ non audiet vocem inimici.* Psal. 57.

Quid porro per falcem hanc, qua feralis hæc Megara accincta est, denotari putatis? cur hæcce arma vibrat? id vero mysterio non vacat, sed hinc edocemur, omnia eam promiscue sine vlla personarum acceptione secare, rescindere, ac demerere. Ioannes in Apocalypsi vidisse se ait Angelum nubi insidentem, acutissima falce armatum: *Et vidi, & ecce nubem candidam, & super nubem sedentem similem filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, & in manu sua falcem acutam.* Cap. 14. Cur illum falce instructum putamus? an non magis ex decoro fuisset ensis? minime gentium, gerebat quippe ille imaginem iudicis, qui vniuersum aliquando orbem iudicaturus est; & falx illa denotabat, magnates eum ac gregarios, summos & imos, Reges ac pauperes, æquali sorte & pari respectu demessurum, iudicaturum & condemnaturum. Hinc fortasse mors, quæ Iudicis huius iustitiam exequitur,

iisdem armis instructa est vt doceat, se im-
summis æquare, & pari conditione purpu-
ratos simul & pannosos, Imperatores simul
& mendicos, sapientes simul & idiotas, no-
biles simul & colonos, mortis legibus subii-
cere.

Simile.

Mundus
prato flo-
rifero cõ-
paratur.

Quam varia florum genera æstiuo tem-
pore in pratis viridantibus comparent :
quanta colorum & odorum varietas, quan-
ta in magnitudine & virore inæqualitas?
sed quam primum vt messor falcem iniecit,
floresque & herbæ ad terram deiectæ sunt,
nullum amplius discrimen apparet, sed om-
nes eandem sortem, magnæ simul & par-
uæ, pulchræ non secus ac contemptibiles,
subierunt. Mundus, mihi credite, instar
prati cuiusdam aut viridarij est, in quo ho-
mines florum vice funguntur, (nam sicut
flos agri sic effloret) sed magnitudine hi
omnes inter se diserepant, honoribus
& fortunis sunt impares, sed vbi atra mors
falces immisit, omnes subito pares & æqua-
les fiunt. vnde Poëta:

Psal. 102.

Omnia mors æquat.

Lib. de na-
tura &
grat.

Egregiam porro super hoc meditatio-
nem instituit Augustinus: *Respice, inquit, se-
pulchra & discerne, si potes, trum à rege, fortem
à debili, pulchrum à difformi*, quasi dicere vo-
luisset: Perpende tecum, vbinam modo sint
regum scētra, Cardinalium galeri, tricoro-
nides Pontificum infulæ? ipsa mors æquat
omnia: vbinam iam sint Samsones, Gedeo-
nes, vbinam Hercules & Achilles: discernæ
mendicum à diuite, seruum à domino, dic-
quinam fuerint Grassi, Mydæ, Cræth, & Sa-
lomones.

Mundus
ingēti sil-
uæ com-
paratur.

Et sicut in vasta & densa silua, quam-
diu viret, diuersa arborum genera vide-
mus, frondosas quercus, vmbrosas fagos,
nodosas iuniperos, spinosa aquifolia, sub-
lime nutantes populos, ac semper viri-
des pinos, aliasque arbores & numero
infinitas, & colore varias, quarum hæc per
terram serpunt, illæ caput & comas in-
tra nubila condunt, quarum illæ è flo-
ribus, hæc è frondibus, aliæ vero è fru-
ctibus dignoscuntur: quarum hæc viles
sunt, & abiectæ, illæ vero nobiliores,
& nobilium vsui ac deliciis destinatæ: sed

quam primum vt securis in illas impacta
est, & illæ in ignem coniectæ, inque cine-
rem redactæ; quis, obsecro, cedrum è tu-
bo, myrtum è genista, sacras lauros è silue-
stri erica queat discernere? Quis neget
mundum ita quoque siluam dici posse, ho-
mines vero arbores? & sane silua hæc quam-
diu viret, variis coloribus distincta est.
Hos namque è verborum frondibus discer-
nere est. Quidam enim ignari sunt & bar-
di, quidam vero facundi & disert, aliqui
etiam Philosophi, illos autem è floribus.
Hi etenim formosi, illi deformes sunt, atque
non eadem est omnium florendi ratio. Al-
ios denique cognoscere, darur ex fructi-
bus, id est, operibus & factis vere heroicis,
quosdam enim videmus strenuos & gene-
rosos, alios diuites, alios vero pauidos,
meticulosos, ac nihil præ inopia aggredi
audentes. Sed statim vt mors incisionem
fecit, omnesque in cineres & putredinem
redegit, nullum amplius discrimen appa-
ret, pari omnes gaudent sorte, nullaque
tum differentia fit mentio, in quam tem-
peregram Plutarchus historiam submi-
nistrat.

Diogenes ille Cynicus, quem rideantem in Aspi-
verum dixisse, atque optime rerum huma-
narum conditionem exposuisse constat,
cum quodam tempore bustuaria obam-
bularct, sepulchraque curiosus inspice-
ret, Alexandrum Macedonem obuium
habuit: atque ille peteret, quid inter
mortuos ageret viuus, aut quidnam qua-
reret, respondit: A tanto iam tempo-
re in hoc bustuario, vasto hoc ossium a-
ceruo, in tot caluariatum congerie, patri-
tui Philippi, qui totius olim Græciæ ter-
ror fuit, caluariam & ossa quærito, sed
à cæteris ea nequeo dignoscere. Docere vo-
luit Satyricus ille Philosophus, in mundi
huius palatio, magnam quidem esse homi-
num differentiam, sed in furua mortis au-
la omnes eadem sorte gaudere, sibi que-
esse quam simillimos, ac reges & paupe-
res, nobiles & colonos nihil penitus in-
ter se differre. Hoc est schema, atque hi
sunt colores, quibus pictores mortem de-
pingere solent, sed aliam haud dubie ve-
stem.

Item Prophetæ nostri eidem circumdant. Iſaias namque regem Ezechiam loquentem inducens, leoni eam ferocissimo comparavit: *Quasi leo sic contrivit omnia ossa mea; variis me morbis excrucians, & cruciatibus diuexans.* Item Amos: *Leo rugiet, quia non timebit.*

Cap. 38.

Amos 3.

Dan. 27.

Daniel vero arietis ei formam attribuit, ut heri memini dixisse, quamuis non omnia usquequaque ad vnguem expresserim: Restabat namque ostendere, duobus arietem hunc cornibus instructum fuisse, quorum vnum minus, alterum maius. Ut discamus, stemmanullum adeo nobile aut nullam originem adeo plebeiam & humilem reperiri, quæ non alterutro horum cornuum feriat. Cornu namq; maiori tangit Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & sanguine illustres, minori vero mechanicos, colonos, & triuiales, vilemque plebeculam. Curſitabat hic aries, ad Orientem & Occidentem, ad Aquilonem & Austrum, & ad quatuor mundi plagas, idque magno imperu & furore, ut hinc manifestum fieret, mortem sine vilo annorum ætatisve intuitu promissive quoslibet inuadere. Ad Orientem tendit, cum tenellos infantulos vixdum viuere incipientes abripit: ad Occidentem, cum decoctos & decrepitos senes hinc aufert: in Meridiem vero, cum iuuenescentes, & ætatis in flore constitutos, in quibus & calor & humor conspicitur, inuadit: ad Septentrionem vero, cum frigescentes, & emorientes, inque senium vergentes prosternit. O crudelem arietem! ô belluam sæuam nimis!

Mors lætronit & funi comparatur. lib. 24. 1. Th. 1. 5. Psal. 43. Job. 1.

Sacræ nobis litteræ eam, ut furem, & quidem nocturnum describunt, vnde in libro Job: *Mano primo consurgit homicida, interficit egenum, & pauperem, per noctem vero erit quasi fur.* & Paulus in Epistolis: *sicut fur in nocte, ita veniet.* O raptricem, & furibundam præliatricem! illa namque diripit, aufert & prædatur omnia, ac potentissimos Monarchas despoliatos nudos hinc dimittit. Vnde Psalmographus: *Ne timeas cum diues factus fuerit homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus eius: quoniam cum interierit, non sumet omnia, nec descendet cum eo gloria eius:* & Job de seipso loquens: *Nudus egressus sum de vtro-*

matris mea, & nudus reuertar illuc: mors quippe diripiet omnia, sensus, opes, ac vitæ denique meam: quod egregie fatuo illi diuini in Euangelio in mentem reuocatur: *Stul. Luc. 17. te, hac nocte repetent animam tuam à te, qua autem paraſti cuius erunt?* an non enim ipsa deprædatur omnia, ac nobis etiam inuitis aufert? an non ipsa portus est, in quo omnes nostræ naues exonerantur?

S. Bernardus autem eam, ut carnificem depingit, quæ cruci affigat, membra cõfringat, torqueat; homines denique variis tormentis excruciet. Audite verba: *Mors ipsa est crux horribilis, ad quam quotidie festinas, & non attendis? vide quomodo te mors crucifigit, crura distendantur, manus, & brachia decidunt, pectus anhelat, ceruix languescit, labia spumant, oculi stupeſcunt, vultus horrescunt, facies exuda-* Mors tortori comparatur.

Equidem ampliori & digniori eam titulo Item Duci condecorabo, & Imperatori castrensi comparabo. Hic enim cum arcem aliquã expugnare contendit, numeroſo eam prius cingit milite; deinde peropportuno tormenta ac machinas disponit loco, hodie hanc turrim, cras illud vallum, deinde post aliquot dies aliquod propugnaculum arietat, & quatit; postremo vbi omnia deiecta atq; ad terram prostrata sunt, adeo ut vi via facta sit, locum ingressus, ferro & flamma in omnes sine vilo sæuit discrimine. Id ipsum & mortem cum corpore nostro, quod instar arcis cuiusdam est, agere videmus: partes arcis nostræ præcipuæ ipsi sunt sensus, propugnacula eminentiora ipsi humeri, oculi excubant, brachia velut valla & alæ exteriores sunt; venter receptaculum militum, renes velut mœnia, caput vero instar armamentarij est: ipsa autem mors dux est, qui arcem hanc obsidione cingit, modo extremitates & velut promontoria violenter inuadere gestit, pedes nimirum podagricis doloribus excrucians; modo pes latera conatur irumpere; pleuritidem immittens, mox inuadit capitolium, & locum arcis principem, capiti hemicranam, lethargum, sensuum stupiditatem, ac caducum morbum crean-

do: manus deinde & brachia paralyti torquet, ipsam tandem arcem vniuersam ita cōcutiet, vt violenter sibi aditu patefacto, omnia direptura ac vastatura sit. Sed iam satis superque comparationibus his immorati sumus, & nimis iam diu monstri huius inuenustatem, ac turpitudinem ob oculos posuimus: tempus est, vt de fortitudine, ac viribus eius non nihil loquamur.

IV.
Mortis
potentia
quāta sit.
3. Esdr. 3.

Tanta porro eiusdem vis est & potentia, nihil vt in mundo reperiri queat, quod sub armis eius non contremiscat, eiusque imperium non reformidet. Et sane non possum quin demirer tres illos Persicos purpuratos, qui coram Dario Rege tam sapienter de fortitudine disceptabant: adeo vt cum vinum, regem, ac fœminam omnium esse rerum fortissima iudicarent, nullus omnino mortis meminerit: quod qui fecisset, nã ille veritatis scopum attigisset. Ipsa namque est omnium rerum fortissima, vt pote quæ mulieres debellet, Regibus imperet, & crapula sepultos ac viuo obrutos ad inferna demergat.

Rom. 8.

Melius autem, meo quidem calculo, scopum tetigit Paulus, cum in rerum potentium enumeratione, quæ ab amore & dilectione Dei quemquam auocare possent, primo eam loco nominat; cum loquentem audiamus: *Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à caritate Dei.* O propositum vere heroicum! ô generosi militis animum! Mortis ecce potentiam virtutibus, Angelis, diabolis, omnique adeo creaturarum potentia anteponebat.

Cant. 8.

Sponsa illa in Canticis, amoris, quo dilectus erga dilectam afficiebatur, vim & vehementiam exprimere conata, eadem morti comparat, quasi nihil ea reperiri queat fortius aut validius: *Fortis est vt mors dilectio.* Perinde ac si diceret, Amor tuus, mi dilecte, non est transitorius aut inanis, non est dilectio quædam futilis aut leuis, sed affectus quidam ardentior, & amor vehementior, & cum omnium rerum fortissima morte comparandus. Adeo vt nihil in v-

niuersa rerum natura fortius haberi queat.

Hinc Sacrae eam litteræ reginae nomine compellant. Quod Paulus testatur dicens: *Vnius delicto mors regnavit: id est, regina facta est, mundique regnum inuasit. Pro quale imperium, quale regnum! In omnes homines mors pertransiit.* Omnes ei vectigales sunt, & tributum persolunt. Quando vero regnum eius inchoatum est? *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos, qui non peccauerunt.* Quam longa hæc est annorum series! hem quæ maiestas! quam potens regnum! ô reginam potentissimam!

Amici Tobia longe adhuc sublimius extulerunt, dum eam Imperatricem vocitauerunt: *vix effugisti mortis imperium, & adhuc sepelis mortuos?* id ipsum & Paulus ad Hebræos testatur facit: *Qui habebat mortis imperium.* Habet igitur mors imperium, & quidem amplissimum, cui nullum par sit aut secundum: vt utque polus regni eius limes est, ad quatuor mundi angulos extenditur, atque vniuersus terrarum orbis sceptris eius pareat. Imperat in Africa, dominatur in America, regnat in Asia, in Europa denique omnes nutum illius perhibere. Hem quam princeps, quam imperatrix, proh quanta potentia regni est mors atra tui!

In ipso mundi primordio exigua & paruum virium erat inermis quodammodo, & robore destituta; homines è contra potius eidem insultabant, cum vitam ad multas annorum centurias extenderent, & ad millenarium numerum quam proxime accederent: hic enim ad octingentos, ille ad nouingentos, & quot excurrit annos vitam traheret: adeo vt nihil in eos iuris aut potentia habere videretur; neu homines, nisi naturali quodam mortis genere, deficiente nimirum humore radicali, & naturæ calore, possent mori, sed tantam deinde potentiam, truculentiam, & crudelitatem induit, vt iam sine vlla violentia, deliberate, ex infidiis, occulte, ac quacunque etiam ratione ac vi, omnes inuadat, obruat, & trucidet; adeo vt nihil omnino in rerum natura

Mors regina appellatur. Rom. 1. Ibid.

Rom. 5.

Imperatrix dicitur. Tob. 1.

Heb. 2.

Omnis mortis numerus, mortis numerus

Gen. 1. 2. 3. 4. Rom. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

fit quod illa ad hominem expugnandum, corporisque huius muros deiiciendos, quibus anima libere exire queat, non armet, vel adhibeat.

Dan. 2.

Figura.

Gen. 3.

Omnia
mori fer-
unt, vt
homines
moriantur.

Gen. 10.
Ezra. 14.
Num. 16.
1. Reg. 17.
2. Reg. 3.

Nabuchodonosor Babylioniorum Rex ingentem in somnis statuam vidit, cuius caput aureum, brachia argentea, pectus æneum, & cuius pedes lutei: *Et ecce statua grandis & sublimis stabat coram te*, cumque Rex ingentem hunc colossum attentius contempleretur, sceleratus quidam laterculus, sublimi monte delapsus, ac pedibus huius statuæ aduolutus, eam disiecit & in cineres rededit, quod cum factum esset, paruus ille lapillus in rupem ingentem excreuit, mundumque vniuersum repleuit magnitudine. Terribile profecto emblemata: sed audite eius expositionem. Vasta illa statua humanæ naturæ imaginem referebat, caput illud aureum iustitia originaria est, lutei pedes fragilitas mortalium, lapillus ipsa mors, mons ingens, peccatū, è quo lapillus ille noxius delapsus, magnique huius corporis pedibus aduolutus, omnia in cineres ac putredinem redigit, vnde dictum est, *Puluis es, & in puluerem reuertetur*. At mox exiguus ille laterculus, post ingentem hanc concussionem, in tantam magnitudinē excreuit; mors inquam quæ adeo exigua initio erat, adeo potens reddita est, tamque amplum imperium consecuta, vt totum terrarum orbem nominis sui potentia compleat & percellat, nihilque omnino reperiatur, quod ei ad hominū ruinam destructionemque non feruiat.

Et profecto sic se res habet; hic tibi, ô crudelis bellatrix, mundus instar armamentarij cuiusdam est, omnia elementa instar telorum & armorum, quæ in hominum damnū ac perniciem adhibeas. Ignem quippe adhibes, quo nos exurat; aerem, vt spiritum neget, terram; quæ nos deglutendo deuoret, mare vero, quod vndis vorricibusque suis inuoluat. Sodomitæ in abre sulphureo & fulmine extincti sunt: Ægyptii in aquis sepulti; Core, Dathan, & Abiron viui à terra absorpti, vna cum tabernaculis; Absalom & Achitophel suspensi spiritus defectu interierunt.

Vnde merito illud Poetæ hic vsurpare li-

ceat, *Mors, tibi nomina mille: mille nocendi artes*

In Apocalypsi ingentem quandam draconem intueor, septem instructum capitibus, ac decem munitum cornibus, qui mulierem prosequeretur, caudaque tertiam stellarum partem secum trahebat. *Et ecce draco magnus, rufus: habens capita septem & cornua decem, & in capitibus eius diademata septem*. Omittis variis huiusce monstri expositionibus, dico hic feralem hanc Parcā designari, quidni: an non enim mors draco quidam est, quo nullus in rerum natura truculentior & atrocior, qui feminam; id est, humanam naturam, acriter insequitur, de quo dicitur, *Draco iste quem formasti ad illudendum ei*. Draco inquam septem capitibus communitus, septem scilicet peccatis mortalibus. Vnde scriptum est, *confregisti capita draconum in aquis*, id est peccatis; quorum filia mors est, nam *per peccatum mors*: singula porro hæc capita diadema gestant, eo quod septem peccata mortalia totum omnino orbem sibi subiecerunt. Vel ideo, si malitis, draco hic septem coronas gestat, quod septem qui coronis insigniti sunt imperio suo coerceat: dominatur namque Pontificibus, Imperatores mori cogit, Regibus vitam eripit, Principibus dominatur, Duces è medio aufert, Marchiones subiugat, Comites denique trucidat, qui omnes coronas gestant. Postremo draco hic decem cornibus minatur; vbi numerus finitus profinito positus est, ad demonstrandum, mille morti technas, mille artes, mille media superpetere ad vitam hominibus eripiendam.

Hem quantus hic sese mihi campus aperit, quor artes & morbos hic detego, quibus in nostram illa perniciem visa est coniurasse, sed vestra mihi hic venia liceat, medicum agere, atque omnium morborum ægritudinumque catalogum texere. Modo namque inuadit caput, & apoplexiam gignit: modo petit oculos, & per ophthalmiam nos prosternit; modo aures, & parotide nos enecat; guttur interdum subintrat, & angina nos suffocat, hodie manus chiragra; cras pedes podagra diseruiat, alias latus premit, & pleuritidem mortalem procreat. Vt hic interim taceam quam multi bello intestino, occultis prodi-

Apoc. 12.

Mors draconi confertur.

Psal. 103.

Psal. 73.

Reg. 5.

Mille morti media superpetunt, vt nos in interitum rapiat.

proditionibus, seditione intrinsecus excitata, exstinguantur: nempe illorum torminibus circa intestina, colica in ventre, lithiasis in vesica, syncopa & palpitatione in corde, oppilationibus in splene, inflammationibus in hepate, hydrope in venis, aliisque morbis occultis, quorum & causa incognita est, & quibus non adeo facile mederi par est, an non igitur draco hic terribilis, an non cornua hæc cuius pertimescenda sunt? an non varia ei media suppetunt, quibus homini vitam eripiat? an non potentia eius incomparabilis est?

Apo. 6.
Figura.

Describit idem Ioannes eodem in libro equitem non minus admirabilem, pallido nimirum equo insidentem, cuius vestigiis infernus quam proxime imminebat, cui in quatuor orbis angulos potestas data erat. Quid per cataphractum hunc pugilem designetur pluribus demonstrare non existimo necessarium, cum ipsemet auctor sui ipsius sit interpres, dicens, *cui nomen mors*. Sed hoc vnum hic addidero, peccatum cursorem esse, quod nimirum mortem in orbem inuexit, & per quatuor terræ angulos eandem destinavit. Verum me dicere testabitur ad Romanos Paulus: *per unum hominem mors intravit in mundum, & per peccatum mors*. Porro potens ille miles potestatem iam habet super quatuor mundi angulos, nam *statutum est omnibus hominibus semel mori*. O potestatem illimitatam! ô decretum horribile & sanguinolentum! sed quoniam iam figuras aliquot de prompti, plures & novas quidem adducere constitui.

Supra.

Rom. 5.

Heb 9.

Contemplor in Iona Propheta hederam quandam virentem, egregiæ cuidam arbori mordicus adhærentem, sub cuius umbra Ionas suavisime requiescit: video quin etiam ad radicem eius vermiculum qui eam paulatim erodit, omnemque virorem, succum, medullam depascit. Textus verba hæc sunt: *Et paravit Deus vermen ascensu diluculi in crastinum, & percussit hederam & exaruit*. Virescens hæc hederam hominem ad vivum exprimit, cuius iuventus instar viros est: hederam inquam, quæ in altum caput erigere & umbræ comas, in paradiso terrestri, idque arboris vitæ adminiculo late

Ion. 4.

diffundere cœperat. At mox ut peccatum superuenit, Deus omnis iniquitatis vindex severissimus, mortis vermiculum statim eidem opposuit, (dicens, *In quacumque hora comederis, morte morieris*), qui eiusdem radicem corrodens & depascens, omnem quam primum virorem & luxuriam comarum detondit, immortalitateque & gloria eam exuens, & florenti arbuscula, inutilem & emortuum truncum constituit.

Lego in libro Iob, turbinem quandam e regione deserti, quatuor angulos domus, in qua primogenitus fratribus conuiuium parauerat, tanto impetu concussisse, ut vna omnes oppræsserit ruina. O casum deplorandum! Quid hæc nobis historia denotat? Turbo ille vehemens mortem representat, quæ verus quidem ventus est & quidem turbulentus, qui e regione deserti, id est, peccati procedens, tanto impetu, Adami omnium hominum primogeniti domum, in quo omnis eiusdem posteritas interpretatur, velut in domo quadam, commorabatur, concussit, ut ad terram eandem prostraverit, eiusdemque casu omnes mortales oppræsserit. Hæc quænam illa vehementia, quam validi ictus, & omnes quidem e morte velut e fonte descendentes e quibus quanta sit eius crudelitas & tyrannus, quantaque eius potetia, facile colligi potest: sed vndequam, obsecro, horribilis hæc chimæra prodit? ecquis illam in mundum inuexit? quænam eius origo est? ecqua prodit caaverna? quoniam reclusa est antro? quis eam versus, quæ tigris illam genuit? ecquæ illam læna lactavit? quis eius natiuitatem inspexit? quis illius natalem annotavit? audite, rem patefaciam.

Moralium sapientissimus Salomon, aperte declaravit, à Deo mortem factam non esse, & quocumque tandem conditore aut patre prodierit, ab illo Optimo Maximo omnium rerum conditore originem non sumere: *Deus, inquit, mortem non fecit, nec latatur in perditione viuorum*. Quod doctissimus ille occultioris Theologiæ mystes verbis, id ipsum Daniel Propheta figura quadam expressit. Paruus ille laterculus, qui

V.
Deus non
est auctor
mortis.

Sap.

D. n. 1.

qui monte delapsus vastam illam statuam comminuit, sine vilo hominum adminiculo, nec humanis impulsus manibus decidit; Abscessus est lapis de monte sine manibus: & percussit statuam in pedibus eius ferrea & fictilibus & comminuit eos. Denotabat hoc, mortis lapidem peccati Caucaſo delapsum, & humanæ naturæ statuam in cineres redigentem, non Dei impulsu auxilio ve descendisse, nec manu eius opus existere. Vnde Ioannes, vnus de numero eorum, qui fidei nostræ mysteria scriptis tradidere, hanc Danielis figuram, & sapientis Salomonis sententiam, auctoritate sua confirmandi, ait, *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*, id est, mors, quæ nimirum vitæ ipsius aduersaria est, atque omnis esse priuatio. Non multum errasse mihi videmini ô sacri Scriptores, cum docetis, Deum infernalis huius Megaræ conditorem vel auctorem non esse, mihi quoque prægnantes & euidentes rationes ad manum sunt, quibus quidquid è contra obiici potest, refellam. Ecce primam.

Rationes, quib. demonstratur Deum auctorem mortis non esse.

Quidquid summus ille & omnipotens Deus condidit, bonum est, & ab omni malo alienissimum. Testem huiusce sententiæ habeo Moysen, qui omnia & singula, quæ Deus admirabili illo creationis die condidit, recensens, ait eadem bona & quidem optima fuisse, *Vidi Deum cuncta quæ fecerat, & erant valde bona*, at mors nihil omnino boni in se complectitur, cum non habeat esse. esse enim, & bonum, à se mutuo sciungi nequeunt, & ad se inuicem sunt reciproca; vnde bene Metaphysicorum axioma ait, *(Ens & bonum conuertuntur)* Deus igitur mortem non condidit, & bene dixit Euangelista, *sine ipso factum est nihil*.

Gen. 1.

Ioan. 1.

Secundâ sit. Quidquid etiam summus illerum conditor in hoc mundo produxit & condidit, id iuxta ideas & formas illas æternas, quæ ab omni æternitate in profundis diuinæ eiusdem essentiæ abyssis reconditæ erant, productum est: adeo vt omnia quæ effinxit, prius in ipso, idque propter formas illas æternas, viuerent, vnde idem qui supra Ioannes, *Quod factum est in ipso vita erat*. Quapropter si Deus mortem condidit, ne-

Ioan. 1.

Tom. 4. Bess. Aduent.

celle fuit, prius eiusdem ideam in diuina essentia habitasse: sed hoc penitus absurdum est dicere, ipse enim vera vita est, & quidquid in ipso est, vita est, & viuunt; testatur enim de seipso; *Ego um via, veritas & vita*. Ioan. 14. Deus igitur informem hanc chimæram non creauit, nec mortem progeniuit. Sed quoniam hæc secunda ratio paulo subtilior est, & supra communem hominum captum, aliam faciliorem, & rudiorum ingenio accommodatiorum producere. Tertia igitur hæc sit.

Mors, si Philosophicis terminis agere velimus, quid est aliud quam mera priuatio, atque ipsius Nihil mater & generitrix? Priuatio autem nihil est: ipsum vero nihil a Deo factum non est, nec in eius erat potestate id effingere; non quod ideo minor aut saltem imminuta eius videatur potentia; sed quia reuera fieri minime poterat; non est enim effectus, sed defectus, atque id est, quod Euangelista aperte confitetur, *sine ipso factum est nihil* Deus igitur mortis auctor non est, nec mortem condidit. Vnde igitur venit? quis dicendus pater tam infelicis abortiuæ? quis hac filia gloriabitur? Audite attentè, paucis dicam, in crastinam concionem cetera referuaturus.

Peccatum mortem in mundum inuexit: Peccatum ipsum est quod infelicem hanc filiam pro-mortis genuit, testatur id Apostolus, *Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum & per Rom. 5. peccatum mors*. Absque peccato enim si fuisset, nulla cæmeteriorum, sepulchrorum, funerum, tumulorum fieret mentio; fuisset profus immortales ac mori nescii. Hoc namque privilegio initio creationis donatus fuit generis nostri auctor Adam, vt nempe à morte immunis foret, ni peccaret: Corpus hoc nostrum, è quatuor sibi mutuo contrariis constans partibus, vt modo est, ab illo quidem tempore natura sua corruptibile & mortale fuit; sed per singularem Dei gratiam mortis immunitate gaudebat, adeo vt, nisi voluisset, mori non valuisset. At quam primum vt laxatis habenis peccatum orbem intrauit, cruenta illa sarra etiam produit, & cum illa omnis malorum ilias & ærumnarum seminarium.

Figura. Gen. 45. 46. 47. Exod. 1. 2. 3. 4. 5.

D Hebræi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hebræi, quamdiu in Ægypto Ioseph vivebat, pace sub Pharaone & summa quiete fruebantur, sed statim vt Ioseph ad parres appositus est, & alius quidam Pharao regnū adit, miserum in modum afflictū fuit, & laboribus quodammodo exhausti. Insignis profecto allegoria, cuius sensus & expositio hæc est: in statu innocentie & prima mundi ætate, quamdiu iustitia originalis, cuius figuram gerebat Patriarcha Ioseph, in terris regnabat; omnis ille populus, facultates inferiores intelligo, summa in pace vivebat, appetitu sc. rationi, ratione animæ, anima autem Deo obtemperante. At confestim vt Ioseph exspiravit, gratia ablata est, ac iustitia perdita, alius quidam Pharao imperio successit, nouus inquam appetitus, qui ad instar crudelis tyranni totum interiūs statum deuastrabat, omnesq; facultates animæ profli-gabat. Expertus id erat gentium Apostolus Paulus, dum exclamat, *Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi, menti meæ.* Has itaq; turbas, motus, hocce bellum, & hæc diuortia peccatum concitauit, itaq; vetus illa venefica in mundum descendit.

Rom. 7.

Sed iam nimis diu de morte locuti sumus, fatius n. foret eiusdem meminisse, quam longos de eadem sermones texere. Quapropter mementote, Auditores, & eiusdem recordamini, sapius de eadem cogitare, ac vobis in mentem reducite, quid mors sit, eius potentiam, vires, robur agnoscite, & in æternum, æste Salomone, non peccabitis.

Tu vero ð Deus immortalis, qui præter solam mortem creasti omnia, eius animæ laminæ memoriā firmiter semel, obsecro, insculpito: ac deinde mentib. nostris, quā horribile hoc monstrum sit, quamque cruenta hæc bellua, infigito. Fac vt perfecte semel, quid ipsa sit sciamus, sciamus inquam, ipsam esse omnium rerum vltimum, nobilitatis despoliationem, diuitiarum prædatricem, deliciarum finem, atque omnium mundi horum terminum; i. sum veromori esse, egressi superbis illis palatiis, & quidem pedib. animam & vitam ratione quadam insolita amittere, tumulum cœno & sordibus scætentem ingredi, ac denique ex omnib. mundi diuitiis nihil præter semilacerum indusium

fecum ferre. O rem amaram & vere luctuosam! O funestum nuntium! Deinde dicamus Domine, quænam eius vis sit tyrannicæ potentia, vt nimirum si regina, quæ Regibus imperet, Princeps quæ Monarchas debellet, dominatrix quæ totum terrarū orbem eudeli imperio flectat: vt illa sit, quæ nullum robur metuat, nullas vires reformidet, quæ Cæsares, Annibales, Hercules, Alexandros subegerit, vt illa sit, quæ omnibus artibus & scientiis dominetur, quæ omnes academias confuderit, & euerterit, quæ Platonem, Socrates, Aristotelen, Senecam, atque adeo omnem Philosophorum scholam obmutescere coegerit: vt sit illa, quæ Cræsum, Cyros, Alfueros, & Crassos Romanos pessumdederit, ac subiecit. Hæc igitur Domine, cogitatio animas occupet, vt crudelis huius sanguisuga naturam perspectam habentes, eandem timeamus, timentes de eadem cogitemus, cogitantes ad eam nos disponamus, quo bene in Domino mori, & deinde æternam vitam nancisci valeamus; illam inquam vitam quæ nos in sempiterna beatitudine manet, ad quam nos Pater & Filius & Spiritus S. cōducatur. Amen.

FERIA TERTIA.

DE CAUSA MORTIS.

Partitio.

- I. *An mors homini sit naturalis.*
- II. *De statu innocentie infelicitate deperditio.*
- III. *De hominis inexterminalitate.*
- IV. *De similitudine hominis cum Deo.*
- V. *De miserie status lapsi.*

Memorare nouissima tua, & præsertim vt mors in orbem intrauerit, & in æternam non peccabis. Eccles. 7.

FIGVRA.

PRI MV S Israelitarum rex Saul, singulari Regio. Pri Dei priuilegio ad regnum Iuda euectus.